

Synpunkter på EU-kommissionens förslag till förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel

Ekologiska Lantbrukarna har tagit del av förslaget och tackar för att vi får lämna synpunkter. Vi tycker att det är viktigt att den föreslagna förordningen förtydligar målen i det nu gällande ramdirektivet vilket är att integrerat växtskydd, förebyggande åtgärder och alternativa metoder alltid ska ha företräde, och att kemiska bekämpningsmedel endast ska användas i nödfall.

Det icke-ekologiska jordbruket idag har ju tyvärr på grund av växtskyddsmedel orsakat en ensidig och specialiserad växtodling - vilket inte hade varit möjligt utan kemiska bekämpningsmedel. Här ser vi att ekologiskt jordbruk som redan använder förebyggande åtgärder och alternativa metoder behöver framhävas mer tex. genom att sådana enkla metoder som växtföljder och vallodling uppmärksammas då dessa gör att vi både minskar behovet av växtskyddsmedel och ökar den biologiska mångfalden!

Generella kommentarer

Det behövs en minskning av användning av växtskyddsmedel i Sverige

Enligt kemikalieinspektionens uppgifter så har försäljningen av växtskyddsmedel som innehåller kandidatämnen för substitution minskat mellan åren 2015- 2023, men när man ser på användningen i sin helhet så har den inte minskat sedan många år tillbaka.

En av huvudorsakerna till att den biologiska mångfalden i odlingslandskapet minskar är just användningen av växtskyddsmedel. För att uppnå första målet i förslaget till förordningen “ minska användningen av och riskerna med kemiska bekämpningsmedel, särskilt sådana som innehåller farligare verksamma ämnen” och även för att nå “farm to fork” strategin och EUs strategi för biologisk mångfald 2030, behövs mer fungerande alternativa metoder, vilket även behöver förtydligas i lagtexten i förslaget till förordningen om hållbar användning för växtskyddsmedel. Många exempel för hur vi ska nå detta mål finns redan inom ekologiskt lantbruk. Vi föreslår även för att göra det mer lönsamt att välja icke-kemiska metoder eller medel med låg risk, bör en riskdifferentierad avgift eller skatt på bekämpningsmedel införas.

Ökad utbildningsnivå vad gäller kemiska bekämpningsmedel och dess påverkan

För att nå det andra målet i förslaget till förordningen “förbättra tillgången till övervakningsuppgifter, inklusive om spridning och användning av bekämpningsmedel och riskerna med bekämpningsmedel” så behövs mer utbildning till både lantbrukare och rådgivare. De krav som finns idag för att få hantera, sälja eller distribuera växtskyddsmedel innehåller inte tillräckligt med information om vilken påverkan växtskyddsmedel har på natur och miljö. Kunskapsnivån behöver höjas bland användarna av växtskyddsmedel och ett större konsekvenstänk behöver finnas för att vi ska uppnå målet. Användarna (kursdeltagarna) behöver även få kunskap om vilka alternativa åtgärder och metoder som kan göras istället för att använda växtskyddsmedel.

Felaktig beräkning av Sveriges totala användning av växtskyddsmedel

Ekologiska Lantbrukarna anser att de beräknade siffrorna för användningen av växtskyddsmedel per jordbruksareal i Sverige inte är godtycklig då även den ekologiska arealen är inräknad. På den ekologiska arealen sprids växtskyddsmedel i en helt annan mängd än på icke-ekologisk jordbruksmark vilket gör att statistiken för Sveriges växtskyddsanvändning får ett lägre sammanlagt värde än vad det egentligen borde. Vi anser att doserna ska räknas per ha icke-ekologiska jordbruksmark och inte per totala jordbruksmarken. Det är även viktigt att siffrorna tas fram per ha.

Större förtydligande i förordningen vad gäller rester av bekämpningsmedel

Ekologiska lantbrukarna kan inte se att förordningen tydligt uppmärksammar problematiken med att rester av bekämpningsmedel kan spridas med stallgödsel, växtrester och kanske också foder och orsaka skador i andra grödor. De skador som förekomsten av pyralider orsakat under senare år och som uppmärksammats i fritidsodlingen måste förhindras, även i kommersiell odling. Målet måste vara att ingen bekämpningsmedelsanvändning ska orsaka skador vid cirkulation av organisk växtnäring och därmed förhindra den. Att organiska restprodukter, där stallgödsel bara är ett exempel, kan föras tillbaka till åkermark och annan odling är en förutsättning för ett hållbart odlingsystem.

Specifika kommentarer

Artikel 3 - Definitioner

För att säkerställa att förebyggande åtgärder används i länder där integrerat växtskydd inte är praxis bör dessa två termer ("integrerat växtskydd" och "förebyggande åtgärder") åtskiljas och tydligt definieras i artikel 3. Dessutom måste begreppet "interventioner", som förekommer i flera avsnitt i den föreslagna förordningen, också definieras i artikel 3.

Artikel 8 - Nationella handlingsplaner

Vi föreslår att förordningen kompletteras avseende de nationella handlingsplanerna med ett krav på nationell kartläggning av hur omfattande problemet med bekämpningsmedelsföroreningar stallgödsel, växtrester och foder är, och vilka åtgärder som kan göras emot det.

Artikel 9 - Information om nationella minskningsmål för 2030 i de nationella handlingsplanerna

Art 9.1 d) När det gäller varje skadegörare som avses i led c, en förteckning över icke-kemiska metoder som används eller som sannolikt kommer att vara tillgängliga senast 2030.

Detta är en felaktig text.. Inom ekologiskt jordbruks finns det metoder som används redan idag och bevisligen fungerar, därför bör text ändras till:

d) När det gäller varje skadegörare som avses i led c, en förteckning över icke-kemiska metoder som används, finns tillgängliga eller som sannolikt kommer att vara tillgängliga senast 2030.

Artikel 9.4. Istället för att skriva *icke-ekologiska bekämpningsmedel* ser vi att det hellre skrivs *biologiska bekämpningsmedel*.

Artikel 19 - Åtgärder för att skydda vattenmiljön och dricksvattnet

Art. 19. 1 Växtskyddsmedel får inte användas i ytvattenområden eller inom tre meter från sådana vatten. Denna buffertzonen på tre meter får inte inskränkas genom användning av alternativa riskreducerande metoder.

Från och med år 2023 kan du bara få miljöersättning för skyddszoner mot vattenområden om skyddszonerna är minst 6 meter breda. Förordningstexten behöver därför ändras till:

”Växtskyddsmedel får inte användas i ytvattenområden eller inom sex meter från sådana vatten. Denna buffertzona på sex meter får inte inskränkas genom användning av alternativa riskreducerande metoder.”

Artikel 25 - utbildning och certifiering

Artikel 25.1.c) Omfattande utbildning för rådgivare i de ämnen som förtecknas i bilaga III, med särskild tonvikt på tillämpning av integrerat växtskydd.

För att minska användningen av växtskyddsmedel anser vi att tonvikten i utbildningen ska ligga på de alternativa metoderna och vill att texten ändras till:

c) Omfattande utbildning för rådgivare i de ämnen som förtecknas i bilaga III, med särskild tonvikt på icke kemiska metoder och tillämpning av integrerat växtskydd.”

För Ekologiska Lantbrukarna, 2022-11-04

Josefine Johansson Zuazu
Sakkunnig regelfrågor och internationell samverkan

josefine.johansson@ekolantbruk.se